

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“КОНКУРЕНТНЕ ТА АНТИМОНОПОЛЬНЕ
ПРАВО”
(для спеціалістів)**

МАУП

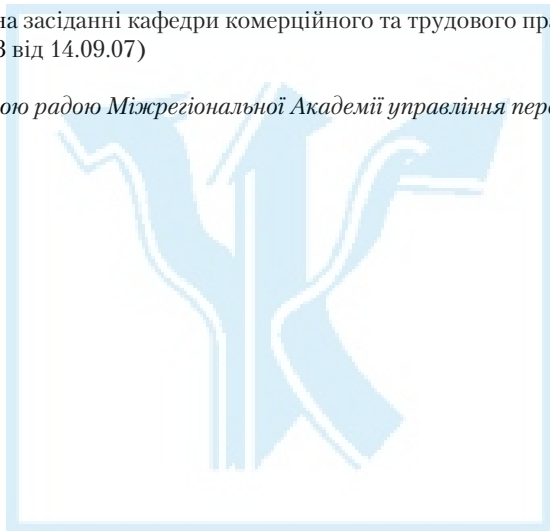
Київ 2008

Підготовлено доктором філософії в галузі права, доцентом кафедри комерційного та трудового права

Н. О. Можаровською

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права
(протокол № 3 від 14.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Можаровська Н. О. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право” (для спеціалістів). — К.: МАУП, 2008. — 27 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, зміст дисципліни, теми самостійної роботи студентів, питання для самоконтролю, задачі, практичні і тестові завдання, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право” — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право” визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право” передбачають формування у студентів необхідних правових знань з конкурентно-антимонопольного права, шляхом пошуку і вивчення необхідних інформаційних джерел, також набуття уміння аналітично оцінювати та виділяти основне із запропонованої інформації. Самостійна робота може відбуватися у таких основних формах:

- опрацювання лекційного матеріалу шляхом обов'язкового вивчення запропонованих викладачем визначень та відповідей на запитання, які плануються на семінарське заняття;
- вивчення конкурентного законодавства шляхом співставлення теоретичних основ з нормативним матеріалом з теми що вивчається;
- використання при самостійній підготовці студентами монографій учених-юристів, наукових статей, судової практики;
- написання реферативних робіт та складання переліку питань, які, на думку студентів, недостатньо висвітлені в літературі чи на попередній лекції для їх чіткого засвоєння;
- з метою кращого засвоєння матеріалу самостійне конспектування важливих, з точки зору студента, питань.

Тематика контрольних робіт запропонована по кожній темі навчальної дисципліни. Студентам пропонується написати реферат та скласти на його основі змістовну доповідь для виступу на семінарському занятті. Мета доповіді полягає в засвоєнні іншими студентами основних аспектів розглянутої теми та формування запитань які можуть виникати у процесі подальшої дискусії. Наприкінці кож-

ного модуля студентам пропонується перевірити свої знання шляхом тестування (модуль I) та шляхом вирішення практичних ситуацій (модуль II).

Вказівки до написання реферативних робіт:

- обсяг — 10–15 аркушів формату А4;
- розкриття у вступній частині актуальності теми, що розглядається;
- наявність власних висновків та пропозицій;
- наявність списку використаних джерел.

З метою раціонального використання часу на семінарському занятті може бути обговорено не більше двох рефератів. Час який залишається відводиться для усних опитувань студентів.

Кращі реферати можуть бути рекомендовані до друку як наукові статті, надаватися на конкурси студентських наукових робіт.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарському занятті:

- оцінка “ВІДМІННО” може бути виставлена за умови повного і всебічного розкриття теми, студент вільно застосовує термінологію, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання, яке стало темою заняття, та може довести свою точку зору. У ході відповіді студент логічно та послідовно викладає вивчений матеріал та може вільно та професійно вести дискусію;
- оцінка “ДОБРЕ” виставляється за умов, що викладені вище, але мають місце деякі упущення при висвітленні матеріалу, зустрічаються неточні твердження, які не підкріплені нормативними чи іншими доказами;
- оцінка “ЗАДОВІЛЬНО” виставляється, якщо студент розкрив питання в загальних рисах, розуміє суть питання, намагається робити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка у викладанні матеріалу;
- оцінка “НЕЗАДОВІЛЬНО” виставляється у випадках, коли студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, і як наслідок не може зробити висновки.

ЗМІСТ
дисципліни
“КОНКУРЕНТНЕ ТА АНТИМОНОПОЛЬНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Теоретико-правові засади обмеження монополізму, поняття та джерела антимонопольного законодавства
2	Предмет і значення антимонопольно-конкурентного права
3	Джерела антимонопольного законодавства України
4	Суб'єкти та об'єкти антимонопольної діяльності держави
5	Зловживання антимонопольним становищем на ринку
6	Недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності
7	Змістовий модуль II. Антимонопольна діяльність. Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства України
8	Правові засади здійснення боротьби з монополізмом та недобросовісною конкуренцією
9	Антимонопольний комітет України, його правовий статус
10	Повноваження Антимонопольного комітету України та його посадових осіб
11	Розгляд справ та заяв антимонопольним комітетом України і оскарження його рішень
12	Адміністративно-процесуальні засади діяльності Антимонопольного комітету України
13	Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства
Разом годин: 108	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“КОНКУРЕНТНЕ ТА АНТИМОНОПОЛЬНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Теоретико-правові засади обмеження монополізму, поняття та джерела антимонопольного законодавства

Тема 1. Предмет і значення антимонопольно-конкурентного права

Питання для самоконтролю

1. Поняття, мета і завдання демонополізації економіки.
2. Державне регулювання у сфері обмеження монополізму, недопущення недобросовісної конкуренції, природних монополій.
3. Способи демонополізації та заходи щодо їх реалізації.
4. Порядок здійснення антимонопольного регулювання.
5. Принципи здійснення антимонопольної політики.
6. Правові проблеми контролю за економічною концентрацією.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть таблицю “Способи демонополізації та заходи щодо їх реалізації”.

Завдання 2. Підготуйте письмові відповіді на наступні запитання з посиланням на відповідне законодавство:

1. Яка мета демонополізації економіки?
2. Яке завдання демонополізації економіки?
3. Що таке державне регулювання у сфері обмеження монополізму, недопущення недобросовісної конкуренції, природних монополій?
4. Що таке нормативне регулювання у сфері обмеження монополізму, недопущення недобросовісної конкуренції, природних монополій?
5. Що розуміється під порядком здійснення антимонопольного регулювання?
6. Які принципи здійснення антимонопольної політики?
7. Що таке контроль за економічною концентрацією та яка його мета?

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Державне регулювання антимонопольної діяльності”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Монополія та конкуренція: загальнотеоретичні положення розуміння понять”.

Література [1; 2; 7; 9; 12; 28–31; 43]

Тема 2. Джерела антимонопольного законодавства України

Питання для самоконтролю

1. Загальна характеристика антимонопольного законодавства.
2. Співвідношення законодавства про обмеження монополізму і законодавства про недопущення недобросовісної конкуренції.
3. Державна, галузеві та регіональні програми демонополізації економіки і розвитку конкуренції. Основні напрями.
4. Міжнародно-правове регулювання недопущення недобросовісної конкуренції в країнах СНД (Співдружності незалежних держав).
5. Вимоги у країнах ЄЕС (Європейського економічного співтовариства) щодо боротьби з монополізмом та недопущенням недобросовісної конкуренції.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть таблицю “Співвідношення законодавства про обмеження монополізму і законодавства про недопущення недобросовісної конкуренції”.

Завдання 2. Дайте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Якими нормативними актами регулюється антимонопольне законодавство України? Випишіть ці нормативні акти у порядку впливу.
2. Які нормативні акти антимонопольного законодавства діють у країнах СНД?
3. Опишіть нормативні акти міжнародно-правового регулювання недопущення недобросовісної конкуренції.
4. Які вимоги ЄЕС щодо боротьби з монополізмом та недопущенням недобросовісної конкуренції?

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Міжнародні засади здійснення антимонопольно-конкурентної політики”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Антимонопольне законодавство України в порівняльно-історичній ретроспекції”.

Література [2; 4–9; 12; 13; 16–23; 26; 27; 34; 38; 39]

Тема 3. Суб'єкти та об'єкти антимонопольної діяльності держави

Питання для самоконтролю

1. Суб'єкти демонополізації, антимонопольного регулювання та застосування антимонопольного законодавства.
2. Правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні.
3. Суб'єкти господарювання (підприємці). Юридичні та фізичні особи як суб'єкти антимонопольного регулювання.
4. Об'єкти антимонопольної політики.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть таблицю “Суб'єкти антимонопольної діяльності держави”.

Завдання 2. Дайте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Яка різниця між суб'єктами демонополізації, антимонопольного регулювання та застосування антимонопольного законодавства?
2. У чому сутність організаційних засад державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні?
3. Якими нормативними актами регулюється діяльність природних монополій в Україні?
4. Які об'єкти антимонопольної політики Вам відомі?
5. Порядок утворення та ліквідації, основні завдання та повноваження, прийняття рішень національною комісією регулювання природних монополій.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Фізичні та юридичні особи як суб'єкти антимонопольної діяльності”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Організаційно-правові засади діяльності природних монополій. Суб'єкти природних монополій”.

Література [7; 9; 34; 38; 64]

Тема 4. Зловживання антимонопольним становищем на ринку

Питання для самоконтролю

1. Визначення монопольного становища.
2. Антиконтурентні узгоджені дії.
3. Дискримінація суб'єктів господарювання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

Практичні завдання

Завдання 1. Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Що таке монопольне становище суб'єкта господарювання?
2. Як визначити монопольне становище суб'єкта господарювання?
3. Які види правопорушень антимонопольного законодавства?
4. Що таке антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання? Розкрийте склад правопорушення.
5. Розкрийте поняття і способи дискримінації суб'єктів господарювання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Види порушень антимонопольно-конкурентного законодавства відповідно до Закону України “Про захист економічної конкуренції””.

Завдання 3. Підготуйте наукову доповідь на тему “Поняття і способи дискримінації суб'єктів господарювання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю”.

Література [9; 17; 34–40; 44]

Тема 5. Недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності

Питання для самоконтролю

1. Конкурентні дії, що суперечать законам, правилам та звичаям у підприємницькій діяльності.
2. Неправомірне використання ділової репутації підприємця.

3. Досягнення неправомірних переваг шляхом створення перешкод підприємцю у процесі здійснення підприємницької діяльності.
4. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Практичні завдання

Завдання 1. Дайте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Що таке “недобросовісна конкуренція”?
2. Якими актами національного та міжнародного законодавства регулюється питання захисту від недобросовісної конкуренції?
3. Які порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції Ви знаєте?
4. Надайте перелік дій, що класифікуються як неправомірне використання ділової репутації.
5. Надайте перелік дій, що класифікуються законодавством як створення перешкод суб’єктам господарювання у процесі конкуренції.
6. Надайте перелік правопорушень, що класифікуються законодавством як неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Характеристика законодавства України про захист від недобросовісної конкуренції. Сфера застосування та межі дії законодавства”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Аналіз поняття недобросовісної конкуренції в Україні і порівняння із зарубіжними аналогами”.

Література [2; 4–6; 26; 27; 34; 40; 45]

ОРІЄНТОВНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ І

Визначте правильні відповіді.

1. Антимонопольно-конкурентні відносини регулюються:
 - а) Господарським кодексом України;
 - б) Законом України “Про Антимонопольний комітет України”;
 - в) Законом України “Про захист економічної конкуренції”;
 - г) Законом України “Про захист від недобросовісної конкуренції”;

- д) Законом України “Про природні монополії”;
- е) Законом України “Про захист прав споживачів”;
- є) Законом України “Про рекламу”;
- ж) Законом України “Про знаки для товарів та послуг”;
- з) Законом України “Про стандартизацію”.

2. Дії підприємців щодо неправомірного збирання, розголошення та використання комерційної таємниці мають такі ознаки:

- а) неправомірне використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки;
- б) неправомірне використання товару іншого виробника;
- в) купівля-продаж товарів, виконання робіт, надання послуг із примусовим асортиментом;
- г) розголошення комерційної таємниці;
- д) всі наведені відповіді правильні.

3. До дій, що вважаються недобросовісною конкуренцією, не належать такі:

- а) неправомірне використання ділової репутації підприємця;
- б) створення перешкод підприємцям у процесі конкуренції;
- в) неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці;
- г) встановлення монополю високих цін (тарифів, розцінок) на свої товари, що призводить до порушення прав споживачів;
- д) всі відповіді правильні.

4. Створенням перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції і досягненням неправомірних переваг у конкуренції законодавство України вважає:

- а) неправомірне збирання комерційної таємниці;
- б) розголошення комерційної таємниці;
- в) схилення до розголошення комерційної таємниці;
- г) неправомірне використання комерційної таємниці;
- д) всі наведені відповіді неправильні.

5. Підприємець, який без дозволу уповноваженої на те особи використовує чужі ім'я, фірмове найменування, знак для товарів, вчиняє дії, які мають ознаки порушення Закону України:

- а) “Про захист економічної конкуренції”;

- б) “Про захист від недобросовісної конкуренції”;
- в) “Про рекламу”;
- г) “Про Антимонопольний комітет України”.

6. Які з наведених дій вважаються недобросовісною конкуренцією:

- а) зловживання монопольним становищем;
- б) неправомірні угоди між підприємцями;
- в) дії у конкуренції, що суперечать правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності;
- г) дискримінація підприємців органами влади й управління.

Змістовий модуль II. Антимонопольна діяльність.

**Державний контроль за дотриманням
антимонопольного законодавства України**

***Тема 6. Правові засади здійснення боротьби з монополізмом
та недобросовісною конкуренцією***

Питання для самоконтролю

1. Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства.
2. Державні органи, до повноважень яких належить боротьба з монополізмом та недобросовісною конкуренцією.
3. Контроль за дотриманням антимонопольних вимог у процесі перетворення державної власності.

Практичні завдання

Завдання 1. Дайте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Опишіть органи державної влади та управління, що уповноваженні здійснювати нагляд та контроль за дотриманням антимонопольного законодавства.
2. Які органи та яким чином здійснюють контроль за створенням, реорганізацією (злиттям, приєднанням), ліквідацією суб'єктів господарювання?
3. В яких випадках і за яких умов застосовується примусовий поділ монопольних утворень? Який орган державної влади уповноважений застосовувати зазначену дію?

4. Який державний орган здійснює контроль за економічною концентрацією суб'єктів господарювання?
5. Яким чином відбувається контроль за дотриманням антимонопольних вимог при прийнятті рішень органами влади і управління?

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Органи державної влади спеціальної компетенції, що здійснюють нагляд та контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Органи державної влади загальної компетенції, що здійснюють нагляд та контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Література [1–27; 28–30]

Тема 7. Антимонопольний комітет України, його правовий статус

Питання для самоконтролю

1. Підконтрольність та підзвітність Антимонопольного комітету України.
2. Завдання Антимонопольного комітету України.
3. Основні принципи діяльності Антимонопольного комітету України.
4. Система та структура органів Антимонопольного комітету України.
5. Компетенція Антимонопольного комітету України.
6. Гарантії здійснення повноважень Антимонопольного комітету України.
7. Відносини Антимонопольного комітету України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю.
8. Обов'язковість виконання вимог державних уповноважених та голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть схему, яка наочно відображає систему та структуру органів Антимонопольного комітету України (АМКУ).

Завдання 2. Підготуйте письмові відповіді на наступні запитання:

1. Яка мета публікування звітів АМКУ?
2. Які принципи оприлюднення звітів АМКУ?
3. На яких принципах заснована діяльність Антимонопольного комітету України?
4. Опишіть компетенцію Антимонопольного комітету України.
5. Які гарантії здійснення повноважень Антимонопольного комітету України?
6. Які повноваження має Антимонопольний комітет України?
7. Складіть список повноважень посадових осіб Антимонопольного комітету України відповідно до діючого законодавства.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Правові проблеми здійснення повноважень посадовими особами АМКУ”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Підконтрольність та підзвітність АМКУ: тези, антитези”.

Література [2; 7; 12; 20; 21; 34–36]

Тема 8. Повноваження Антимонопольного комітету України та його посадових осіб

Питання для самоконтролю

1. Голова Антимонопольного комітету України та державні уповноважені (вимоги призначення на посаду) .
2. Права й обов'язки державного уповноваженого, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України.
3. Дисциплінарна відповідальність та звільнення з посади державного уповноваженого Антимонопольного комітету України.
4. Територіальні відділення Антимонопольного комітету України.
5. Адміністративні колегії Антимонопольного комітету України.
6. Порядок та підстави погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть таблицю “Вимоги призначення на посади Глави АМКУ та його державних уповноважених”.

Завдання 2. Складіть схему, яка наочно ілюструє територіальні відділення АМКУ.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Правові проблеми погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонуполізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Підстави дисциплінарної відповідальності та звільнення з посади державного уповноваженого Антимонопольного комітету України”.

Література [2; 7; 12; 20; 21; 34–36; 43]

Тема 9. Розгляд справ та заяв антимонопольним комітетом України і оскарження його рішень

Питання для самоконтролю

1. Механізм застосування антимонопольного законодавства.
2. Особливості реалізації механізму застосування антимонопольного законодавства.
3. Адміністративний порядок розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства.
4. Підстави звернення до суду, господарського суду, Антимонопольного комітету України та державних уповноважених.
5. Підвідомчість спорів.
6. Порядок прийняття та підстави оскарження рішень Антимонопольного комітету та його посадових осіб в адміністративному та судовому порядку.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте письмові відповіді на наступні питання:

1. У чому полягають особливості реалізації механізму застосування антимонопольного законодавства?
2. Опишіть випадки та підстави звернення до господарського суду з питань порушень антимонопольно-конкурентного законодавства.
3. Яка підвідомчість спорів у справах про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?

4. Який порядок прийняття рішень АМКУ та його посадовими особами?
5. Який порядок оскарження рішень АМКУ та його посадових осіб в адміністративному та судовому порядку?

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Особливості адміністративного порядку розгляду спорів про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Правові проблеми процесуальної діяльності АМКУ”.

Література [2; 4; 6; 7; 9; 10; 15; 18; 24; 38; 41; 49; 51–58]

Тема 10. Адміністративно-процесуальні засади діяльності Антимонопольного комітету України

Питання для самоконтролю

1. Правила розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України.
2. Органи та посадові особи, які розглядають справи.
3. Особи, які беруть участь у справі, їхні права й обов'язки (відповідач, заявник, треті особи).
4. Строки, порядок подання заяви та її розгляд.
5. Перегляд рішень у справах.
6. Оскарження рішень, виконання рішень.
7. Заходи, які забезпечують виконання рішень Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте письмові відповіді на наступні питання:

1. Опишіть права відповідача як учасника у справах про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.
2. Хто такі треті особи у справах про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?
3. Які органи та посадові особи АМКУ розглядають справи про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?
4. Який порядок оскарження прийнятих адміністративно-правових рішень Антимонопольного комітету?

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Адміністративно-процесуальні засади діяльності АМКУ”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Треті особи у справах про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Література [4; 7; 9; 17; 21; 22; 24; 38; 41; 49; 51–58]

Тема 11. Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства

Питання для самоконтролю

1. Особливості відповідальності за порушення антимонопольного законодавства.
2. Види відповідальності.
3. Кримінальна відповідальність.
4. Цивільно-правова відповідальність.
5. Адміністративна відповідальність посадових осіб та громадян, які займаються підприємницькою діяльністю.
6. Адміністративно-правові санкції.
7. Відповідальність Антимонопольного комітету та його посадових осіб за видання актів та інших рішень, які порушують права підприємців.
8. Відповідальність органів та їх посадових осіб, які регулюють діяльність природних монополій.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте письмові відповіді на наступні питання:

1. У чому полягає особливість антимонопольно-конкурентної відповідальності?
2. Випадки правопорушень антимонопольно-конкурентного законодавства щодо яких передбачена адміністративна відповідальність.
3. В яких випадках передбачена цивільно-правова відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?
4. Які протиправні дії, спрямовані на порушення антимонопольно-конкурентного законодавства, вважаються злочином, за який передбачена кримінальна відповідальність?

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Особливості відповідальності за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Види санкцій за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства”.

Література [3–9; 17; 25; 32; 34; 40; 44; 51–58; 62]

ОРІЄНТОВНІ СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ II

1. Розв’яжіть задачу.

Державна адміністрація залізничного транспорту України “Укрзалізниця” надіслала телеграму начальникам структурних підрозділів, а також начальникам залізниць СНД, в якій повідомлялося про створення при “Укрзалізниці” транспортно-експедиційної компанії “Залізтранс”. При цьому пропонувалося укладати договори на транспортно-експедиційне обслуговування зовнішньоторговельних і транзитних вантажів тільки з цією компанією. Водночас на ринку відповідних послуг діяло вже понад 100 компаній, що надавали подібні послуги.

Питання.

1. Схарактеризуйте дії “Укрзалізниці” з точки зору чинного законодавства.
2. Якими можуть бути дії Антимонопольного комітету України у випадку звернення до нього однієї з вищезазначених 100 компаній?

2. Розв’яжіть задачу.

Державна адміністрація залізничного транспорту України “Укрзалізниця” видала наказ, згідно з яким підлеглі їй залізниці мають платити за використання вагонів, що належать країнам СНД та Балтії, у розмірі 5 швейцарських франків за одну вагоно-добу. Водночас власники вантажів і порти мають вносити плату за використання тих самих вагонів під час їх перебування на під’їзних шляхах у розмірі 29 швейцарських франків за одну вагоно-добу.

Питання.

1. Порухення яких норм законодавства допустила “Укрзалізниця”?
2. Яку відповідальність передбачено за такі порушення?
3. Чи має право Антимонопольний комітет України з власної ініціативи (без заяви суб’єкта господарювання) здійснювати перевірку додержання вимог антимонопольного законодавства і відповідно притягати винних до відповідальності?

3. Розв’яжіть задачу.

Водопостачальна організація м. Сімферополь здійснювала постачання води за графіком. Згідно із визначеними Сімферопольською облрадою нормами відпуску води, розрахунок за надані послуги мав здійснюватися згідно зі скоригованими тарифами, які були затверджені облдержадміністрацією. Всупереч цьому деяким особам і організаціям вода відпускалася постійно, а плата за воду стягувалася зі всіх споживачів однаково — за цілодобове споживання.

Питання.

1. Порухення яких норм законодавства допустила водопостачальна організація?
2. Яку відповідальність передбачено за такі порушення? До якого органу слід звертатися з метою їх припинення?

4. Розв’яжіть задачу.

Між Одеським морським портом та товариством з обмеженою відповідальністю “Морбудтранс” було укладено договір про спільну діяльність. За цим договором порт надавав ТОВ виключне право на виконання транспортно-експедиційних послуг. Тому інші експедитори вимушені були укладати договори із ТОВ “Морбудтранс” для забезпечення транспортно-експедиційних послуг у порту, а також виплачувати йому винагороду у розмірі 3% від акордної ставки порту за кожную тонну переробленого вантажу. Також ТОВ мало виключне право на експедицію зовнішньоторговельних вантажів. Одна з конкуруючих експедиційних фірм звернулася до Антимонопольного комітету України.

Питання.

Чи можна вважати договір між Одеським морським портом та ТОВ “Морбудтранс” антиконкурентними угодами? Якщо можна, то в чому це виявляється?

5. Розв’яжіть задачу.

Обласний відділ освіти надіслав завідуючим міських та районних відділів освіти лист, в якому заборонялося користуватися послугами приватних та комерційних туристичних фірм для організації екскурсійного обслуговування школярів. Єдиною фірмою, послугами якої дозволялося користуватися, було визначено туристичну агенцію “Літо”. Подібні вказівки отримали і директори всіх шкіл, які згодом перестали укладати відповідні договори з іншими туристичними фірмами.

Питання.

1. Яка відповідальність передбачена за зловживання монопольним становищем на ринку?
2. Чи можна вважати монопольним становище підприємства “Літо”?
3. Що можна порадити конкурентам підприємства “Літо”?

6. Розв’яжіть задачу.

Між Національною телекомпанією України і фірмою “Парк” було укладено договір, за яким редакція газети “Парк” за обумовлену суму отримувала на 2000 р. виключне право на розповсюдження програми телепередач на каналах УТ-1 та УТ-2. НТКУ також зобов’язувалася не займатися розповсюдженням своєї програми передач самостійно. Зважаючи на те, що розцінки на передрук програми, встановлені фірмою “Парк”, перевищували в кілька разів первісну ціну, за якою вона купувала розклад, одне з конкуруючих видань звернулося до Анти-монопольного комітету України.

Питання.

1. Чи можна вважати монопольним становище фірми “Парк”?
2. Яка відповідальність передбачена за зловживання монопольним становищем на ринку? Кого може бути притягнуто до неї у випадку, що розглядається?

7. Розв'яжіть задачу.

Влітку 2000 р. торговельно-виробнича фірма “Бегімот” звернулася до державного підприємства “Цельсій” із проханням про закупівлю оптом температурних реле. Підприємство запропонувало купити реле за ціною 10 тис. грн. за штуку. На доводи фірми про те, що ще на початку року реле коштувало 1 тис. грн. за штуку, завод відповів, що така ціна виправдана коливаннями курсу долара США та підвищенням цін на енергоносії. З огляду на те, що підприємство “Цельсій” було єдиним виробником подібних реле в Україні, а імпортні аналоги з урахуванням витрат на їх доставку, сертифікацію та розмитнення виявилися ще дорожчими, “Бегімот” відмовився від виробництва котлів для обігрівання приміщень.

Питання.

1. Що таке монопольне становище суб'єкта господарювання на ринку? Чи можна вважати монопольним становище державного підприємства “Цельсій”?
2. Яка відповідальність передбачена за зловживання монопольним становищем на ринку?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна (нормативні акти)

1. *Конституція* України: Основний Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. *Господарський кодекс* України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18–22.
3. *Господарський процесуальний кодекс* України // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 6. — Ст. 56; 2001. — № 36. — Ст. 188; 2002. — № 32. — Ст. 221.
4. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Додаток до № 52. — Ст. 1122 (із змінами).
5. *Кримінальний кодекс* України // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
6. *Про захист* від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. №236/96-ВР // Голос України. — 1996. — 2 лип.; ВВР України — 1996. — № 36. — С. 164.

7. *Про Антимонопольний комітет України*: Закон України від 26 листопада 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 50. — Ст. 472.
8. *Про природні монополії*: Закон України від 20 квітня 2000 р. // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 19. — Ст. 772.
9. *Про захист економічної конкуренції*: Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
10. *Про судоустрій в Україні*: Закон України від 7 лютого 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 27—28. — Ст. 180.
11. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення правового захисту економічної конкуренції*: Закон України від 31 травня 2005 р. // Офіц. вісн. України. — 2005. — № 25. — Ст. 1398.
12. *Про основні засади конкурентної політики в 2002–2004 роках*: Указ Президента України від 19 листопада 2001 р. // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 47. — Ст. 2056.
13. *Про запровадження механізму запобігання монополізації товарних ринків*: Постанова Кабінету Міністрів від 11 листопада 1994 р. №765 (із змінами) // Зб. постанов уряду України. — 1995. — № 1; Вісн. законодавства України. — 1997. — № 21.
14. *Про положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень*: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 1995 р. № 135 // Зб. постанов уряду України. — 1995. — № 5.
15. *Про створення (реєстрацію), реорганізацію і ліквідацію промислово-фінансових груп*: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 1996 р. № 781 // Уряд. кур'єр. — 1996. — 1 серп. Офіц. вісн. України. — 1998. — № 34. — Ст. 1277; 2002. — № 8. — Ст. 344.
16. *Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання*: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 219 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 9. — Ст. 405.

17. *Про схвалення Концепції Конкурентного процесуального кодексу України*: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2002 р. № 145-р // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 12. — Ст. 607.
18. *Правила розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 р. № 5, у ред. розпорядження Антимонопольного комітету України від 12 лютого 2002 р. № 24-р.
19. *Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25 грудня 2001 р. № 182-р.
20. *Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 р. № 32-р.
21. *Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію)*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 р. № 33-р.
22. *Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання (Положення про узгоджені дії)*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 лютого 2002 р. № 26-р.
23. *Методика визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку*: Затв. розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 р. № 49-р.
24. *Про деякі питання практики вирішення спорів за участю органів Антимонопольного комітету України (за матеріалами судової колегії Вищого арбітражного суду України по перегляду рішень, ухвал, постанов)*. Оглядовий лист. Вищого Арбітражного суду України. від 17.04.01 №01-8/459. — www.arbit.gov.ua
25. *Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про захист економічної конкуренції (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)* Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 03.12.04 № 04-5/3180 — www.arbit.gov.ua

26. *Основні акти конкурентного законодавства України: Збірка /* Уклад. О. Л. Завада, А. І. Медведєв, О. І. Мельниченко. — К.: УкрІНТЕІ, 1999. — 254 с.
27. *Конкурентне законодавство України: Юрид. зб.* — К., 2002. — 310 с.

Додаткова

28. *Бакалінська О.* Деякі аспекти формування конкурентного законодавства і права України// Підприємництво, господарство і право. — 2005. — № 1. — С. 66–71.
29. *Бакалінська О.* Шляхи вдосконалення державного контролю за дотриманням конкурентного законодавства // Підприємництво, господарство і право. — 2003. — № 1. — С. 76–78.
30. *Борисенко З. М.* Основи конкурентної політики: Підручник. — К.: 2004. — 704 с. — (Expofesso).
31. *Борисенко З. М.* Конкурентна політика держави// Вісн. Української Академії Держ. управління при Президентові України. — 2004. — № 1. — С. 169–175.
32. *Борисенко З. М.* Система відповідальності за порушення конкурентного законодавства // Економіка України. — 2003. — №6. — С. 19–26.
33. *Борисенко З. М.* Стратегія захисту конкуренції в Україні // Уряд. кур'єр. — 2003. — 14 лют. (№ 29.) — С. 6.
34. *Валітов С. С.* Конкурентне право України: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 432 с.
35. *Вінник О. М.* Господарське право: Курс лекцій. — К.: Атіка, 2004. — 624 с.
36. *Господарське право: Практикум /* В. С. Щербина, Г. В. Пронська, О.М. Вінник та ін.; За заг. ред. В.С. Щербини. — К.:Юрінком Інтер, 2001. — 320 с.
37. *Господарське право: Навч. посіб. /* Л. А. Жук, І. Л. Жук, О. М. Неживець. — К.: Кондор, 2003. — 400 с.
38. *Дахно І. І.* Антимонопольне право: Курс лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1998. — 352 с.
39. *Конкурентное право Российской Федерации: Учебник /* Под ред. Н. И. Клейн, Н. Е. Фонарцевой. — М.: Логос, 1999. — 432 с.
40. *Конкуренция и антимонопольное регулирование: Учебник /* Под ред. А. Г. Циганова. — М.: Логос, 1999. — 368 с.

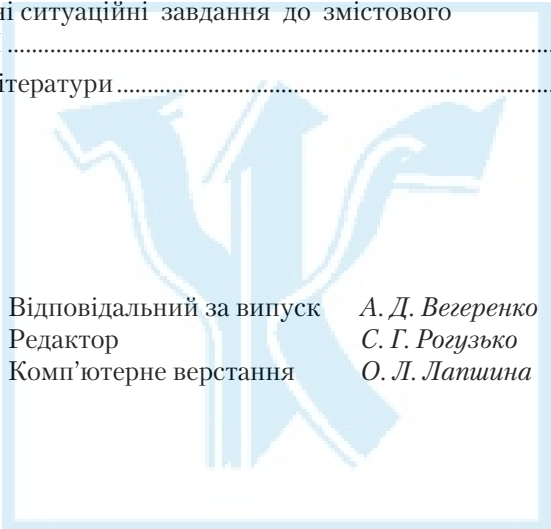
41. *Коваль І.* О совершенствовании порядка рассмотрения органами Антимонопольного комитета Украины дел о недобросовестной конкуренции // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 12. — С. 140–143.
42. *Костусев О.* Антимонопольне законодавство та конкурентні органи країн СНД // Підприємництво, господарство і право. — 2003. — № 10. — С. 3–7.
43. *Костусев А. А.* Конкурентная политика в Украине: Монография. — К.: КНЭУ, 2004. — 310 с.
44. *Костусев О.* Захист економічної конкуренції в Україні: стан і проблеми // Економіка України. — 2003. — № 7, № 8. — С 4–11, С. 13–19.
45. *Костусев О.* Розвиток конкурентних відносин в Україні та завдання конкурентної політики на сучасному етапі // Економіст. — 2004. — № 1. — С. 38–40.
46. *Костусев О.* Стан конкурентного середовища в Україні та основні напрями вдосконалення правових механізмів захисту конкуренції // Економіст. — 2005. — № 5. — С. 52–53.
47. *Малащук Д. В.* Пріоритетні заходи щодо забезпечення конкурентоспроможності економіки України // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — № 1. — С. 22–31.
48. *Мельниченко А. І.* Инструменты конкурентной политики // Конкуренция. Вестн. Антимонопольного комитета Украины. — 2003. — № 3. — С. 52–55.
49. *Мельниченко А. І.* Суд определенной юрисдикции // Конкуренция: Вестн. Антимонопольного комитета Украины. — 2004. — № 1. — С. 44–47.
50. *Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г. Л. Знаменський, В. В. Хахулін, В. С. Щербина та ін.; За заг. ред. В. К. Макутова.* — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 688 с.
51. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 1997 р.* — К., 1997. — 143 с.; www.amc.gov.ua
52. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 1999 р.* — К., 1999. — 214 с.; www.amc.gov.ua
53. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2000 р.* — К., 2000. — 235с.; www.amc.gov.ua
54. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2001 р.* — К., 2001. — 62 с.; www.amc.gov.ua

55. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2002 р.* — К., 2002.; www.amc.gov.ua
56. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2003 р.* — К., 2003; www.amc.gov.ua
57. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2004 р.* — К., 2004. — 24 с.; www.amc.gov.ua
58. *Річний звіт Антимонопольного комітету України 2005 р.* — К., 2005.; www.amc.gov.ua
59. *Савчук В.* Діяльність Антимонопольного комітету України щодо забезпечення державної політики захисту від недобросовісної конкуренції // Вісник Української Академії Державного управління при Президентові України. — 2005. — № 4. — С. 227–233.
60. *Супрун В. П.* Деякі проблеми антимонопольно-конкурентної політики в Україні // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — № 7. — С. 14–21.
61. *Черненко С.* Проблеми інформаційного забезпечення в державному регулюванні конкурентних відносин в Україні // Економіст. — 2004. — № 10. — С. 40–44.
62. *Шелухіна М. Л.* Господарське право: Навч. посіб. у схемах і таблицях. — К.: Центр навч. л-ри, 2006. — 616 с.
63. *Щербина В. С.* Господарське право України: Підручник. — 3-те вид. переробл. і допов. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 480 с.
64. *Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол. Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін.* — К.: Укр. енцикл., 1998. — Т. 5: А-С. — 2003. — 736 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право”	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Конкурентне та антимонопольне право”	6
Орієнтовні тестові завдання до змістового модуля I.....	10
Орієнтовні ситуаційні завдання до змістового модуля II	18
Список літератури.....	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Лапшина*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3329

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП